DENTAL IMPLANTATSIYADA SUYAK YETISHMOVCHILIGINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY USULLARI

Olimov Hojiakbar G'ayratsher o'g'li
Central Asian Medical University, Ordinator

Annotatsiya: Dental implantatsiyaning muvaffaqiyati alveolyar suyakning yetarli hajmi va sifatiga bevosita bog'liq. Suyak yetishmovchiligi implantni optimal holatda joylashtirishni qiyinlashtiradi va ayrim hollarda suyak augmentatsiyasini talab qiladi. Zamonaviy diagnostik usullar, ayniqsa konus-nurli kompyuter tomografiyasi (CBCT), alveolyar suyakning balandligi, kengligi, morfologiyasi va muhim anatomik tuzilmalar bilan munosabatini uch o'lchamli baholash imkonini beradi. Raqamli skanerlash, virtual implant rejalashtirish va uch o'lchamli rekonstruksiya bilan birgalikda qo'llanilganda tashxis aniqligi va davolash natijalarining prognozliligi oshadi.

Kalit so'zlar: dental implantatsiya, suyak yetishmovchiligi, alveolyar suyak, CBCT, raqamli diagnostika, implant rejalashtirish, suyak augmentatsiyasi.

Dental implantatsiya tish qatoridagi nuqsonlarni tiklashning samarali usullaridan biri bo'lsa-da, uning natijasi ko'p jihatdan implant joylashtiriladigan sohadagi suyak to'qimasining holatiga bog'liq. Tish yo'qotilgandan keyingi alveolyar o'simta rezorbsiyasi, periodontal kasalliklar, travmalar va uzoq muddatli adentiya suyak hajmining kamayishiga olib kelishi mumkin.Shuning uchun implantatsiyadan oldin alveolyar suyakning hajmi va sifatini aniq baholash muhim diagnostik bosqich hisoblanadi. An'anaviy rentgenologik usullar dastlabki ma'lumot bersa-da, zamonaviy raqamli texnologiyalar uch o'lchamli va ancha aniq tahlil qilish imkonini yaratadi.

Suyak yetishmovchiligini baholash klinik ko'rikdan boshlanadi. Alveolyar o'simtaning shakli, kengligi, yumshoq to'qimalar holati va anatomik xususiyatlari palpatsiya va vizual tekshiruv yordamida baholanadi. Biroq klinik tekshiruv suyakning ichki tuzilishi haqida to'liq ma'lumot bera olmaydi.Panoramik rentgenografiya va periapikal rentgen tasvirlari implantatsiya sohasidagi umumiy anatomik holatni aniqlashda foydalidir. Lekin ushbu ikki o'lchamli usullar suyakning vestibulo-oral kengligi va murakkab defektlarni aniq baholash imkoniyatini cheklaydi.

Hozirgi kunda CBCT dental implantologiyada asosiy diagnostik usullardan biri hisoblanadi. U alveolyar suyakning balandligi, kengligi, kortikal qatlam qalinligi va shaklini uch o'lchamli baholash imkonini beradi. Shuningdek, mandibulyar kanal, mental teshik, maksillyar sinus va burun bo'shlig'i kabi anatomik tuzilmalarning implantatsiya zonasiga nisbatan joylashuvini aniqlash mumkin.CBCT ma'lumotlarini raqamli intraoral skaner natijalari bilan birlashtirish implantni protezga yo'naltirilgan holda virtual rejalashtirish imkonini beradi. Bu implantning optimal uzunligi, diametri va joylashish burchagini tanlashga yordam beradi. Shuningdek, suyak yetishmovchiligi mavjud bo'lsa, regenerativ jarrohlik, sinus-lifting yoki boshqa augmentatsion usullar zarurati oldindan aniqlanishi mumkin.

Uch o'lchamli rekonstruksiya va raqamli modellashtirish murakkab suyak defektlarini tahlil qilishda alohida ahamiyatga ega. Zamonaviy dasturiy ta'minotlar implantatsiya jarayonini virtual tarzda modellashtirib, jarrohlik xavfini kamaytirish va individual davolash rejasini tuzishga yordam beradi.Sun'iy intellektga asoslangan diagnostik tizimlar ham dental implantologiyada rivojlanib bormoqda. Ular radiologik tasvirlarda anatomik tuzilmalarni aniqlash, suyak chegaralarini segmentatsiya qilish va ayrim o'lchovlarni avtomatlashtirish imkonini beradi. Biroq bunday tizimlar shifokorning klinik qarorini to'liq almashtirmaydi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

Xulosa qilib ta'kidlash joizki, dental implantatsiyada suyak yetishmovchiligini to'g'ri baholash davolashning muvaffaqiyati va xavfsizligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Zamonaviy diagnostikada CBCT yetakchi o'rin tutib, alveolyar suyak va atrofdagi anatomik tuzilmalarni uch o'lchamli baholash imkonini beradi. CBCT, intraoral skanerlash, virtual rejalashtirish va uch o'lchamli modellashtirishni kompleks qo'llash implant joylashtirilishini aniq rejalashtirish, suyak augmentatsiyasi zaruratini oldindan aniqlash va asoratlar xavfini kamaytirishga xizmat qiladi. Shu sababli zamonaviy raqamli diagnostika dental implantologiyaning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Bornstein M. M., Scarfe W. C., Vaughn V. M., Jacobs R. Cone beam computed tomography in implant dentistry: a systematic review. International Journal of Oral & Maxillofacial Implants. 2014.
2. Benavides E., Rios H. F., Ganz S. D. et al. Use of cone beam computed tomography in implant dentistry. Implant Dentistry. 2012.
3. Jacobs R., Salmon B., Codari M., Hassan B., Bornstein M. M. Cone beam computed tomography in implant dentistry: recommendations for clinical use. BMC Oral Health. 2018.
4. Misch C. E. Contemporary Implant Dentistry. 3rd ed. Mosby Elsevier, 2008.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.